

næppe noget Menneske, som vil paastaa, at en Næringskommission skulde sætte sig hen og overveje, hvorledes den bedst skulde finde paa Forslag til at modarbejde Drifkeriet. Det kan man ikke ret vel tænke sig. Nej, det naturligste er, at naar en Næringskommission sætter sig hen og overvejer og stiller Forslag, overvejer den og stiller helst Forslag om, hvad der kan tjene de næringsdrivende bedst. Det er Sagen. Forslaget foreligger, fordi det er et Forslag, som tjener de handlende bedst, men ikke fordi Drifkeriet skal hemmes. Altsaa er der næppe Tvivl om, at Forslaget, som kun paa anden Haand er Regeringens, paa første Haand Næringskommissionens, er fremkommet for at skaffe disse for de handlende saa skadelige Konkurrenser, som Brugsforeningerne ere — det indrømmer jeg — fra Halsen. Jeg gentager derfor, hvad jeg allerede sagde ved dette Lovforslags 1ste Behandling, at Fremkomsten af Forbudet mod Brugsforeningerne er et nyt Led i Kampen mellem de handlende og Brugsforeningerne, som har staaet nu i adskillige Aar, et nyt Led, kan jeg gerne tilføje, mellem Byernes Særinteresser og Landboernes hævdbundne Rettigheder. Jeg siger udtrykkelig: Byernes Særinteresser. Egentlig er det nemlig kun de Brugsforeninger, der ligge inden for Købstædernes Løbaltet, som kunne rammes af dette Forbud; de Brugsforeninger, som ligge uden for Løbaltet, behøve ikke at tage sig af denne Bestemmelse i nogen videre Grad. De kunne ganske simpelt løse deres Næringsadkomst, det have de Ret til. Hvordan end Loven bliver, enten den skal gaa igennem med Paragraffen saaledes, som Regeringen har stillet det, eller den skal gaa igennem med Endringsforslaget, som Flertallet har stillet, ere i hvert Fald de Foreninger, som bo uden for Løbaltet, uberørte. De ere undergivne de samme Bestemmelser som enhver anden Handel. Men saadan gaar det ikke de Brugsforeninger, der ligge inden for Løbaltet, de kunne ikke løse Næringsadkomst, det ere de fuldstændig affaarne fra. Dem vil det gaa ud over, og derfor vil det blive en Bestyrelse for Byerne.

S det Forslag til Lov om Næringsdrift, som ogsaa er forelagt her i denne Samling, møde vi akkurat den samme Tanke. Der paalægges det nemlig alle Brugsforeninger, selv om de kun fordele Varer mellem deres Medlemmer, at de skulle løse Næringsadkomst og være at betragte som Selskaber med begrænset Ansvar. Det solidariske Ansvar, som Dvrigheden ifølge Ministeriets Resolution i sin Tid paalagde Brugsforeningerne, skal affattes igen, og

tværtimod skal der indføres Bestemmelser om begrænset Ansvar, hvorved altsaa Foreningerne blive Kommanditelskaber, som have at løse Næringsbevis. Det kan nu altsammen meget godt gaa for de Brugsforeninger, der ligge uden for Løbaltet, men de, der ligge inden for, kunne ikke løse Næringsadkomst, og derfor er den Bestemmelse ganske det samme som at lade alle de Brugsforeninger ihjel, som ligge inden for Løbaltet. (Bust: Ja, men det er ogsaa Mening). Det er naturligvis Meningen med det, som det ærede Medlem for Ribe siger. Nu har Flertallet her, saaledes som den højtærede Ordfører jo meget indgaaende udviklede, stillet Endringsforslag Nr. 52 til § 29, ifølge hvilket Sogneraadene skulle have Bestemmelsesret over, hvorvidt en Brugsforening skal have Lov til at uddele Spiritus til sine Medlemmer. Jeg vil indrømme, det er et Forslag, som borttager noget af den farlige Karakter, som Paragraffen har, men det er et Skridt i Retning af Eftergivenesshed, som jeg er bleven bange for, og som jeg derfor ikke tør gaa med til. Det er det første Skridt til Bortgivelse af de Rettigheder, som Landbefolkningen gennem en lang Aarække har vundet Værd paa, et første Skridt. Og hvor og hvordan bliver det næste Skridt? Jeg mener, vi skulle fra Begyndelsen vogte os for at komme ind paa en Glidbane, som rimeligvis en Gang ender med, at de tage de Rettigheder fra os, som vi have haft nu i henved 30 Aar, og som have vist sig at være til stor Gavn for Befolkningen, nemlig Brugsforeningernes Rettigheder. Det er ikke saa længe siden en af mine Medarbejdere i Brugsforeningsagen sagde til mig: Tror Du ikke alligevel, at Lovgivningsmagten, just ikke paa en Gang, men saadan lidt efter lidt gaar til at tage disse Friheder og Rettigheder fra os, som vi have, saa at det en Gang ender med, at vi maa lukke vore Udsalgssteder over hele Landet og ganske give efter for Handelsstandens Krav? Nej, svarede jeg, det tror jeg ikke. Jeg tror, der er saa mange frissindede Mænd i den danske Rigsdag og særlig i Folketinget, at jeg haaber, vi ville være mægtige nok til at modstaa Handelsstandens langvarige Angreb.

Men nu vil det jo vise sig, hvad der skal ske, det er ikke godt at vide, hvorledes det vil gaa. Ogsaa jeg vil ligesom den højtærede Ordfører henlede de ærede Medlemmers Opmærksomhed paa den Adresse, der er fremkommen fra Fællesforeningen for de danske Brugsforeninger, der repræsenterer 334 Foreninger rundt omkring i Landet. De bede indstændig det højtærede Folketing om